

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Meerjarenraming (MJR) 2023 - 2026 Nummer: 3603	Agendapunt:7
--	--------------

DB: Ja 31-05-2022	BPL: Ja 15-06-2022	FAZ: Ja 15-06-2022	VVSW: Ja 15-06-2022	AB: Ja 29-06-2022
-----------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

Opsteller: Remco Hennipman, (0598) 69 3794 Team Financiën	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
--	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:
-----------------------------	---------------

<p>Samenvatting:</p> <p>Deze meerjarenraming geeft de beleidsmatige en financiële kaders weer voor 2023, met een doorkijk naar 2026. Specifiek is het de vraag hoe de energieprijzen zich gaan ontwikkelen. Aangezien ons gascontract met Gazprom uiterlijk in oktober 2022 (conform de sancties tegen Rusland) beëindigd moet worden, is vanaf dat moment naar verwachting jaarlijks sprake van € 495.000 aan extra kosten.</p> <p>Tot en met 2023 zijn de elektriciteitstarieven contractueel reeds vastgelegd. Met name door de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen explosief gestegen. Momenteel (voorjaar 2022) is er geen zicht op hoe dit zich verder ontwikkelt. De scenario's voor de stijging van de kosten voor elektriciteit zijn achtereenvolgend een stijging van 10%, 50% en 100% ingaande 2024.</p> <p>De lasten stijgen in de drie scenario's achtereenvolgend gemiddeld met 2,4%, 2,8% en 3,3%. De taak watersysteembeheer geeft deze meerjarenperiode bij de drie scenario's een gemiddelde stijging van achtereenvolgend 3,0%, 3,3% en 3,7%. Bij de taak zuiveringsbeheer is dit 1,7%, 2,1% en 2,7%.</p> <p>Voor beide taken geldt dat hiervoor inzet van de algemene reserves benodigd is. Enkel bij scenario 1 is dit voor het zuiveringsbeheer niet benodigd.</p> <p>Hierbij wordt opgemerkt dat alle opgenomen scenario's indicatief van aard zijn en als voorbeeld gelden. Door de huidige onzekerheden is het nog niet bekend waar we op uit komen. Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen in Europa. We zullen in het najaar de begroting 2023 opstellen op basis van de dan bekende gegevens.</p>
--

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB-voorstel: Instemmen met de meerjarenraming 2023 - 2026.
--

Bijlagen:

Bestuursvoorstel

- Meerjarenraming 2023-2026.

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Inleiding

Als gevolg van de sterk aantrekkende wereldeconomie in de eindfase van Covid-19 is de vraag naar goederen en grondstoffen sterk gestegen. Daardoor is sprake geweest van een oplopende inflatie. De inflatie is begin 2022 als gevolg van de oorlog in Oekraïne opnieuw sterk toegenomen. Met name op de energie- en oliemarkt zijn de prijzen sterk gestegen. In de meerjarenraming 2023-2026 is een inschatting gemaakt van de gevolgen hiervan voor ons waterschap. Onder "uitgangspunten" wordt hier verder op ingegaan.

Hierbij moet wel aangetekend worden dat het uiterst onzeker is op welke wijze de (economische) situatie zich verder zal ontwikkelen de komende tijd. Er is geen zicht op de duur van de huidige periode van extreme inflatie en wanneer zich dit gaat stabiliseren of afnemen. Na de coronapandemie is de oorlog in Oekraïne een nieuwe schok voor de economie. Deze opeenvolging van schokken is ongekend in aard en omvang. Dat bemoeilijkt het voorspellen van de economische impact ervan. Wij baseren ons op de ramingen van het CPB en DNB, maar ook deze ramingen zijn met veel onzekerheid omgeven.

Specifiek is het de vraag hoe de energieprijzen zich gaan ontwikkelen. Aangezien ons gascontract met Gazprom uiterlijk in oktober 2022 (conform de sancties tegen Rusland) beëindigd moet worden, is vanaf dat moment sprake van sterk toegenomen kosten voor gas (zie verder onder uitgangspunten). Tot en met 2023 zijn de elektriciteitsstarieven voor ons waterschap vastgelegd, hierna is het uiterst onzeker. Daarom zijn drie "indicatieve" scenario's opgesteld, waarin de elektriciteitsprijzen respectievelijk met 10%, 50% of 100% stijgen ten opzichte van onze huidige, nog lage, tarieven.

We zullen in het najaar de begroting 2023 opstellen op basis van de dan bekende gegevens.

Uitgangspunten

Voor de berekeningen van de jaarschijven 2023 – 2026 zijn de hieronder genoemde uitgangspunten gehanteerd.

Kapitaallasten

In deze meerjarenraming zijn de kapitaallasten berekend op een jaarlijks investeringsvolume van € 17 miljoen. Na de vaststelling van het WBP 2022-2027 zijn er geen ontwikkelingen, zoals vertragen of versnellen van de KRW projecten, die er voor zorgen dat de inschatting van 17 miljoen moet worden bijgesteld.

Momenteel is sprake van oplopende rentes en ook hier is het, volgens het CPB en DNB, onzeker op welke wijze dit zich verder zal ontwikkelen. In deze meerjarenraming is hier rekening mee gehouden door het renteomslagpercentage op te laten lopen van 1,90% in 2023 naar 2,15% in 2026 (begroting 2022 2,0%).

De jaarlijks aangetrokken leningen zijn, met name, voor de herfinanciering van de aflossingen op bestaande leningen. Dit betekent dat de herfinanciering van de in het verleden aangetrokken "dure" leningen wordt geherfinancierd met leningen tegen de huidige lage rentepercentages. Eventuele rentestijgingen (in kleine stapjes) hebben op het renteomslagpercentage geen nadelig effect zolang de herfinanciering tegen een lager percentage dan het huidige renteomslagpercentage van 2,0% is.

Personeelslasten

Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen en sociale lasten is voor de meerjarenperiode uitgegaan van 3%. Met dit percentage kunnen naar verwachting reguliere ontwikkelingen, zoals aanpassingen in

de sociale lasten (o.a. sociale- en pensioenpremies), de verhoging van de salarissen (cao-uitkomsten) en de reguliere loonrondes worden gedekt.

Recentelijk is er een onderhandelaarsakkoord bereikt over een nieuwe cao die loopt over de periode 1 januari 2022 t/m 31 december 2022. Per 1 januari 2022 stijgen de salarissen met 2% en per 1 juli 2022 nogmaals met 1,75%. In de berekening voor deze meerjarenraming is hiermee rekening gehouden.

De personeelsformatie is vanaf 2023 verhoogd met 2 fte tot 333,5 fte. De personele begroting stijgt enerzijds met 1 fte wegens het uitvoeren van bemonsteringen op onze rwzi's voor Covid-19. Deze fte wordt gefinancierd vanuit de bijdrage die wij ontvangen voor het uitvoeren van deze bemonsteringen. Daarnaast betreft de uitbreiding van de personeelsformatie tijdelijk 1 fte voor een periode van twee jaar. Voor de certificering van nieuwe analyseapparatuur en het, gedurende de overgang, tijdelijk dubbel draaien van de nieuwe en de oude apparatuur, is voor een periode van 2 jaar een extra medewerker benodigd.

Prijzen

Op basis van de verwachting voor de komende jaren van het CPB en DNB en de gegevens over de afgelopen periode van het CBS is voor 2023 uitgegaan van 3,5% inflatie voor onderhoud en materialen en 2% voor de overige kosten (exclusief energie en dieselolie, zie hierna). Uit de cijfers van het CBS blijkt namelijk, naast de bekende sterke stijging van de energiekosten, dat de industriële goederen in een jaar tijd sterker in prijs zijn gestegen dan de overige kosten (bijvoorbeeld diensten). De ECB streeft naar een inflatiepercentage van 2% op de middellange termijn en daarom is, uitgezonderd de energiekosten, in de meerjarenraming voor de jaren 2024, 2025 en 2026 uitgegaan van deze 2%.

Gas

Eind april is in het vijfde sanctie-pakket van de EU tegen Rusland een volledig verbod opgenomen op de deelname van Russische bedrijven en burgers aan overheidsopdrachten in de EU. Dit sanctiepakket geldt dus ook voor de Nederlandse waterschappen. In de praktijk betekent dit dat ons Gazprom-contract voor oktober 2022 dient te worden beëindigd. Omdat het beëindigen ervan onderdeel is van het EU-sanctiepakket, hoeven hier geen boetes voor contractbreuk te worden betaald. Wel zal bij de nieuwe aanbesteding een aanzienlijk hogere prijs betaald moeten worden voor het aardgas. Dit zal door ons waterschap zelf moeten worden opgevangen. De extra jaarlijkse kosten hiervan voor ons waterschap bedragen naar verwachting € 495.000,-. Dit is gebaseerd op een stijging van 200% ten opzichte van de huidige tarieven.

Elektriciteit

Voor 2023 gelden nagenoeg dezelfde leveringstarieven van als in 2022. Er is slechts sprake van een kleine tariefverhoging en derhalve is rekening gehouden met een lichte kostenstijging van € 160.000 (dit is ongeveer 5% van het totale elektriciteitsbudget).

Vanaf 2024 is er nog geen duidelijkheid over de tarieven. Voor 2024 zijn derhalve "indicatief" drie scenario's doorberekend voor een stijging van 10%, 50% of 100% van de elektriciteitsprijzen.

Dieselolie

De dieselprijzen zijn de eerste maanden van 2022 als gevolg van de situatie in Oekraïne sterk gestegen. In de loop van 2022 zullen, gezien de toename van de olieproductie, de dieselprijzen naar verwachting weer dalen. Het budget dieselolie was ook in 2021 al niet toereikend. In de meerjarenraming 2023-2026 is vanaf 2023 uitgegaan van het prijsniveau van dieselolie voorafgaand aan de invasie in Oekraïne. Het budget is als gevolg hiervan vanaf 2023 structureel met € 100.000 verhoogd (dit is ongeveer 15% van het totale dieselbudget).

Dividendopbrengst Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

In deze meerjarenraming wordt, op basis van de uitkeringen in de afgelopen drie jaren, uitgegaan van een dividenduitkering van in totaal € 45 miljoen. Dit betekent voor ons € 1,6 miljoen. De dividenduitkering is afhankelijk van de gerealiseerde winst en kan jaarlijks fluctueren.

Lastenontwikkeling

Een van de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2019 – 2023 “Door water verbonden” is een stabiele, lage lastenontwikkeling te realiseren. Het uitgangspunt blijft een gezonde financiële huishouding waarbij we de lastenstijging voor de begroting als geheel en per taak stabiel houden met maximaal 3% stijging. Hiervoor worden de algemene reserves, voor zover die boven het minimaal benodigde weerstandsvermogen uitkomen, ter egalisatie van lastenstijgingen ingezet.

De maximale stijging van 3% in het coalitieakkoord is gebaseerd op de uitkomst van de meerjarenraming 2020 – 2023. De stijging voor het watersysteembeheer bedraagt hier namelijk 3% per jaar. Voorgaande jaren was de stijging van het watersysteembeheer gestabiliseerd op 2%.

De stijging van 2% naar 3% is onder meer het gevolg van de extra landelijke opgaven, eveneens is de ambitie van het coalitieakkoord vertaald.

Uitkomst meerjarenraming 2023-2026

In deze meerjarenraming wordt "indicatief" uitgegaan van een drietal scenario's voor de stijging van de energielasten (elektriciteit) vanaf 2024. Tot en met 2023 zijn de energietarieven contractueel reeds vastgelegd. Met name door de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen explosief gestegen. Momenteel (voorjaar 2022) is er geen zicht op hoe dit zich verder ontwikkeld.

In het nieuwe vijfde sanctiepakket van de EU tegen Rusland is een volledig verbod opgenomen op de deelname van Russische bedrijven en burgers aan overheidsopdrachten in de EU. In de praktijk betekent dit dat de Gazprom-contracten voor 10 oktober 2022 dienen te worden beëindigd. Momenteel zijn de tarieven voor gas ca. 200% hoger ten opzichte van de huidige tarieven. De prognose is dat deze hogere tarieven de komende tijd zullen aanhouden. Voor het jaar 2023 zijn hierdoor de kosten voor het gasverbruik met € 495.000,- verhoogd (Watersysteembeheer, met name gemaal Rozema, € 450.000,- en Zuiveringsbeheer met € 45.000,-).

De scenario's voor de stijging van de kosten voor elektriciteit zijn achtereenvolgend een stijging van 10%, 50% en 100% ingaande 2024. In alle drie scenario's zijn verder de uitgangspunten opgenomen zoals genoemd in de voorgaande paragraaf uitgangspunten en normen.

Hieronder wordt per scenario de uitkomst van de MJR 2023 - 2026 weergegeven.

Lastenontwikkeling in procenten (met inzet reserves)

Scenario 1: stijging energie ingaande 2024 met 10%.

	2023	2024	2025	2026	Gem.
<i>Uitkomst per taak in %</i>					
- Totaal; stijging	2,9%	2,6%	2,3%	1,8%	2,4%
- Watersysteembeheer	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
- Zuiveringsbeheer	2,8%	2,2%	1,3%	0,4%	1,7%

Scenario 2: stijging energie ingaande 2024 met 50%.

Uitkomst per taak in %

- Totaal; stijging	3,1%	3,1%	2,9%	2,0%	2,8%
- Watersysteembeheer	3,3%	3,3%	3,3%	3,3%	3,3%
- Zuiveringsbeheer	2,8%	3,0%	2,4%	0,4%	2,1%

Scenario 3: stijging energie ingaande 2024 met 100%

	2023	2024	2025	2026	Gem.
<i>Uitkomst per taak in %</i>					
- Totaal; stijging	3,3%	3,4%	3,4%	3,0%	3,3%
- Watersysteembeheer	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%
- Zuiveringsbeheer	2,8%	3,0%	3,0%	2,1%	2,7%

Toelichting Watersysteembeheer

Het beleid van de afgelopen jaren is een stabiele lastenstijging van 3%. De vorige meerjarenraming (2022 - 2025) gaf een stijging van 2,5%. Deze stabiele lastenstijging wordt gerealiseerd door het inzetten van de algemene reserve tot de minimumomvang.

In de drie berekende scenario's stijgen de netto lasten (na inzet van de algemene reserve) respectievelijk met 3%, 3,3% en 3,7%. In de scenario's 2 en 3 (stijging energielasten in 2024 met 50% en 100%) is de beoogde stabiele lastenstijging binnen 3% niet meer te handhaven omdat de reservepositie dit niet toelaat. De verwachte stand van de algemene reserve ultimo 2026 ligt, in alle drie scenario's, boven de minimumomvang. Deze bedraagt € 1.806.000 voor het watersysteembeheer.

Toelichting Zuiveringsbeheer

Doordat er de afgelopen jaren en ook komende jaren weinig investeringen zijn gepland voor het zuiveringsbeheer, zagen we in de vorige meerjarenraming een vrij stabiel beeld van een geringe stijging over de meerjaren periode.

Dit beeld is in deze meerjarenraming doorbroken als gevolg van de extra opgenomen stijgingen van de energielasten.

Aan het eind van de meerjarenperiode zien we voor het zuiveringsbeheer weer een geringe jaarlijkse stijging. In scenario 2 is de extra lastenstijging in 2024 beperkt tot 3% door inzet van de algemene reserve. In scenario 3 is de stijging beperkt tot 3% in de jaren 2024 en 2025 door inzet van de algemene reserve.

Ook voor het zuiveringsbeheer geldt dat de verwachte stand ultimo 2026 in alle drie scenario's, boven de minimumomvang ligt. Deze bedraagt € 667.000,- voor het zuiveringsbeheer.

Tarieven / belastingbetalers

In december 2020 is de kostentoedelingsverordening watersysteembeheer voor het laatst herzien. De verdeling over de categorieën ziet er als volgt uit:

Categorie:	
Ingezetenen	29,0%
Gebouwd	49,1%

Bestuursvoorstel

Ongebouwd	21,5%
Natuur	0,4%

Eenheden

Voor het bepalen van de tarieven zijn niet alleen de kosten van belang ook de heffingsmaatstaven (het noemereffect) spelen een rol. De eenheden worden aangeleverd door het Noordelijk Belastingkantoor (NBK).

In deze MJR is voor de watersysteemheffing gebouwd uitgegaan van het jaarlijks stijgen van de WOZ-waarde voor 2023 van 5% en voor de jaren 2024, 2025 en 2026 2,5%. Deze verwachtingen zijn gebaseerd op de laatste inventarisatie van de landelijke Waarderingskamer. De WOZ-waarde van alle gebouwde objecten bepaalt de totale opbrengst voor de watersysteemheffing gebouwd. Elk jaar gaan de gemeenten de waarde van gebouwde objecten opnieuw bepalen. Bij het opstellen van de begroting 2022 is uitgegaan van een te lage waardestijging. Dit betekent dat de verwachte stijging van de WOZ-waarde voor 2023 deels bestaat uit de extra stijging in 2022 en de verwachte stijging voor 2023 (5%).

Het aantal hectares ongebouwd en natuur daalt in deze prognose jaarlijks met respectievelijk 100 en 25 hectare. Het realiseren van nieuwbouw of het toewijzen van ongebouwd / natuur grond aan WOZ objecten is hier over het algemeen debet aan.

Het aantal vervuilingseenheden voor de zuiveringsheffing stijgt vooral door de stijging van het aantal ingezetenen. Extra ingezetenen betekent extra woonruimten en daarmee meer vervuilingseenheden. Ook hier is daarom rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 0,7%.

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers (bij scenario energie + 10%)

	2023	2024	2025	2026
Gezin met een huurhuis	1,8%	1,8%	1,2%	0,5%
Gezin met een eigen woning	1,7%	2,1%	1,7%	1,1%
Gezin met een agrarisch bedrijf	2,1%	3,1%	3,0%	3,0%
MKB bedrijf	1,7%	2,5%	2,1%	1,7%
Industrieel bedrijf	1,9%	1,8%	1,0%	0,1%
Natuur	1,9%	3,0%	3,2%	3,1%

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers (bij scenario energie + 50%)

	2023	2024	2025	2026
Gezin met een huurhuis	1,9%	2,4%	2,0%	0,6%
Gezin met een eigen woning	1,8%	2,7%	2,4%	1,3%
Gezin met een agrarisch bedrijf	2,4%	3,4%	3,4%	3,3%
MKB bedrijf	1,8%	2,9%	2,7%	1,9%
Industrieel bedrijf	1,9%	2,5%	2,0%	0,1%
Natuur	2,1%	3,4%	3,3%	3,3%

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers (bij scenario energie + 100%)

	2023	2024	2025	2026
--	------	------	------	------

Gezin met een huurhuis	2,0%	2,6%	2,6%	1,9%
Gezin met een eigen woning	2,0%	2,9%	2,9%	2,4%
Gezin met een agrarisch bedrijf	2,8%	3,8%	3,8%	3,7%
MKB bedrijf	2,1%	3,2%	3,2%	2,8%
Industrieel bedrijf	2,0%	2,6%	2,5%	1,7%
Natuur	2,5%	3,6%	3,7%	3,7%

Omvang reserves

De omvang van de algemene reserves per 1 januari 2023 is als volgt:

Taak	Stand per 1 januari 2023 (incl. VJR 2022)	Minimum omvang (basis: risico- inventarisatie)	Meer t.o.v. Minimumomvang
Watersysteembeheer	9.497.000	1.806.000	7.691.000
Zuiveringsbeheer	4.064.000	667.000	3.397.000
Totalen	13.561.000	2.473.000	11.088.000

Omvang risico's

Op basis van de recente actualisatie van de risico-inventarisatie is de minimale omvang van de reservepositie vastgesteld op rond € 2,5 miljoen. Dit is het weerstandsvermogen.

De algemene reserves worden vooral gebruikt als algemeen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoeveel financiële ruimte er is om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd.

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen stelt ons in staat financiële tegenvallers, zoals beschreven in de risicoparagraaf, op te kunnen vangen zodra ze zich voordoen.

Uitgangspunt is de omvang van deze reserves in overeenstemming te brengen met het in ons Financieel Statuut gebruikte uitgangspunt dat de reservepositie per taak ligt binnen de bandbreedte van het vastgestelde minimum en maximum.

Scenario's

In deze meerjarenraming wordt "indicatief" uitgegaan van een drietal scenario's voor de stijging van de energielasten (elektriciteit) vanaf 2024. Tot en met 2023 zijn de elektriciteitsstarieven contractueel reeds vastgelegd. Met name door de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen explosief gestegen. Momenteel (voorjaar 2022) is er geen zicht op hoe dit zich verder ontwikkelt.

De scenario's voor de stijging van de kosten voor elektriciteit zijn achtereenvolgend een stijging van 10%, 50% en 100% ingaande 2024. In alle drie scenario's zijn de uitgangspunten opgenomen zoals eerder genoemd.

Watersysteembeheer

Ingaande 2011 wordt de algemene reserve van de taak watersysteembeheer ingezet voor egalisatie van de tariefstijgingen. De algemene reserve wordt hiervoor ingezet tot de minimumomvang. Inzet van de algemene reserve betekent dat een deel van de netto last niet wordt gedekt door belastingopbrengsten maar door een onttrekking aan de reserve. Aanleiding hiervoor waren een aantal grote kostenstijgingen waar wij als waterschap geen invloed op hadden. Voorbeelden hiervan

zijn de overdracht van het muskusrattenbeheer, de jaarlijkse bijdrage Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) en het wegvallen van het dividend van de NWB. In de drie berekende scenario's stijgen de netto lasten (na inzet van de algemene reserve) respectievelijk met 3%, 3,3% en 3,7%. In de scenario's 2 en 3 (stijging energielasten in 2024 met 50% en 100%) is de beoogde stabiele lastenstijging binnen 3% niet meer te handhaven omdat de reservepositie dit niet toelaat. De verwachte stand van de algemene reserve ultimo 2026 ligt, in alle drie scenario's, boven de minimumomvang van € 1.806.000,-.

Zuiveringsbeheer

Voor het zuiveringsbeheer is uitgegaan van een maximale lastenstijging van 3,0%. Dit betekent dat bij de scenario's 2 en 3 ook voor het zuiveringsbeheer inzet van de algemene reserve nodig is. In scenario 2 is de extra lastenstijging in 2024 beperkt tot 3% door inzet van de algemene reserve. In scenario 3 is de stijging beperkt tot 3% in de jaren 2024 en 2025 door inzet van de algemene reserve. Ook voor het zuiveringsbeheer geldt dat de verwachte stand ultimo 2026 in alle drie scenario's, boven de minimumomvang van € 667.000,- ligt.

Hieronder volgt, per scenario, een tabel van het verloop van de algemene reserves over de jaren 2023 t/m 2026. Jaarlijks wordt bij de begroting een concreet voorstel gedaan hoe om te gaan met de algemene reserves.

Bestuursvoorstel

Scenario 1: stijging energie ingaande 2024 met 10%.

Tabel verloop algemene reserves 2023 – 2026 (per 31/12)

	2023	2024	2025	2026
Watersysteembeheer	9.497.000	7.477.000	5.752.000	4.042.000
aanwending	-2.020.000	-1.725.000	-1.710.000	-1.960.000
Saldo per 31/12	7.477.000	5.752.000	4.042.000	2.082.000
			<i>minimumomvang 1.806.000</i>	
Zuiveringsbeheer	4.064.000	4.064.000	4.064.000	4.064.000
aanwending	0	0	0	0
Saldo per 31/12	4.064.000	4.064.000	4.064.000	4.064.000
			<i>minimumomvang 667.000</i>	

Scenario 2 stijging energie ingaande 2024 met 50%.

Tabel verloop algemene reserves 2023 – 2026 (per 31/12)

	2023	2024	2025	2026
Watersysteembeheer	9.497.000	7.622.000	5.662.000	3.867.000
aanwending	-1.875.000	-1.960.000	-1.795.000	-1.880.000
Saldo per 31/12	7.622.000	5.662.000	3.867.000	1.987.000
			<i>minimumomvang 1.806.000</i>	
Zuiveringsbeheer	4.064.000	4.064.000	3.614.000	3.614.000
aanwending	0	-450.000	0	0
Saldo per 31/12	4.064.000	3.614.000	3.614.000	3.614.000
			<i>minimumomvang 667.000</i>	

Scenario 3 stijging energie ingaande 2024 met 100%.

Tabel verloop algemene reserves 2023 – 2026 (per 31/12)

	2023	2024	2025	2026
Watersysteembeheer	9.497.000	7.817.000	5.592.000	3.742.000
aanwending	-1.680.000	-2.225.000	-1.850.000	-1.715.000
Saldo per 31/12	7.817.000	5.592.000	3.742.000	2.027.000
			<i>minimumomvang 1.806.000</i>	
Zuiveringsbeheer	4.064.000	4.064.000	2.684.000	1.979.000
aanwending	0	-1.380.000	-705.000	0
Saldo per 31/12	4.064.000	2.684.000	1.979.000	1.979.000
			<i>minimumomvang 667.000</i>	

Investeringsprogramma

In deze meerjarenraming zijn de kapitaallasten berekend op een jaarlijks investeringsvolume van € 17 miljoen. Na de vaststelling van het WBP 2022-2027 zijn er geen ontwikkelingen, zoals vertragen of versnellen van de KRW projecten, die er voor zorgen dat de inschatting van € 17 miljoen moet worden bijgesteld.

Voorstel

Instemmen met de meerjarenraming 2023 - 2026.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf